

VICEMINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING
VLAAMS MINISTER VAN BEGROTING, FINANCIËN EN ENERGIE

Nota aan de leden van de Vlaamse Regering

Betreft: Ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering houdende wijziging van het Energiebesluit van 19 november 2010, wat betreft de optimalisatie van de huishoudelijke energiescan;

1. Inleiding en context

Het Regeerakkoord van de Vlaamse Regering 2014-2019 voorziet een heroriëntering van de energiescan.

Het regeerakkoord 2014-2019 stelt: “De middelen voor de energiescan worden geheroriënteerd naar maatregelen die energiearmoede aan de bron aanpakken, met een sterke operationele rol voor sociaal economieprojecten.”

De Beleidsnota Energie 2014-2019 stelt:

“De middelen voor de energiescan worden geheroriënteerd naar maatregelen die energiearmoede aan de bron aanpakken, met een sterke operationele rol voor sociaal economieprojecten. Voor de begroting 2015 financier ik via de openbare dienstverplichting bij de distributienetbeheerders de energiesnoeiers. Dit kan tijdelijk zonder verlaging van sommige andere premies. De energiesnoeiers zijn hieraan complementair. Aangezien het om een open end financiering gaat wordt deze kost gewoon mee opgenomen in het geheel. Ik maak werk van de in het regeerakkoord afgesproken heroriëntering van het beleid om de energiearmoede aan de bron aan te pakken. Ik garandeer hierbij de volledige tewerkstelling in de sector van de sociale economie (huidige 255 plaatsen) in de energiesector. Conform het regeerakkoord realiseer ik dit door onder andere de versterking van het programma sociale dakisolatie. In de loop van 2015 laat ik de werkzaamheden van de energie-snoeibedrijven, en de energiesnoeiers monitoren. De monitoring en bijhorende analyse zal ik aan de Vlaamse regering bij het opstellen van de begroting 2016 voorleggen.”

Beleidsbrief energie 2015-2016:

“Omdat de energiescans nog te weinig resulteren in de uitvoering van energiebesparende werken, heb ik de energiescanners gevraagd om hun werkprocessen aan te passen met als doel de realisatie van deze werken op te drijven, in eerste instantie via doorverwijzing naar de sociale dakisolatieprojecten. Tegen eind 2015 evalueer ik in hoeverre dit lukt en zal ik bepalen welke inhoudelijke aanpassingen aan de verschillende types van energiescan kunnen bijdragen tot de effectieve realisatie van energiebesparende werken in woningen van kwetsbare gezinnen. De lopende evaluatie van de energiescans heeft als doel de optimale manier te vinden om de meest kwetsbare gezinnen te bereiken en hen met gerichte ondersteuning begeleiding op maat op

weg te helpen naar een energiezuinigere woning. Ik garandeer hierbij de volledige tewerkstelling in de sector van de sociale economie ten opzichte van het niveau van eind 2014 (255 koppen). Deze plannen werden ook opgenomen in het Vlaams Actieplan Armoedebestrijding 2015-2019 (VAPA) dat de Vlaamse Regering in juli goedkeurde en waarvoor een regelmatige opvolgingsrapportage wordt voorzien.”

De evaluatie van de energiescan vormt eveneens een onderdeel van het bredere Energiearmoedeprogramma dat de Vlaamse Regering op 4 maart 2016 als onderdeel van het Renovatiepact goedkeurde. Dit programma, dat inzet op 34 acties, legt de nadruk op een breed geheel van onderling afgestemde en elkaar versterkende acties die moeten bijdragen tot een structurele verlaging van de energiearmoede aan de bron. Energiescans, als toegangspoort tot de mensen uit de doelgroep, kunnen daarbij een cruciale centrale rol spelen als matchingsinstrument tussen organisaties en doelgroepgerichte instrumenten.

Ten slotte hechtte de Vlaamse Regering op 19 mei 2017 haar principiële goedkeuring aan een heroriëntatieoefening van de energiehuizen. Deze principiële goedkeuring stelt: “Bij een hervorming is het dus van belang rekening te houden met de lokale eigenheid en autonomie en moet aan de energiehuizen voldoende ruimte gelaten worden om een werkwijze te ontwikkelen die tot de beoogde resultaten leidt. Tegelijkertijd zal worden gestreefd naar een maximale synergie met bijv. de in veel gemeenten al actieve woonloketten, en een meer doorgedreven afstemming met de takenpakketten van de energiesnoeiërs (energiescan type 2), de energieconsulenten voor gezinnen, en, rekening houdende met de uitkomst van het kerntakendebat, een aantal van de huidige taken van de netbeheerders.” De lopende evaluatie van de energiescans moet dan ook bekeken worden in binnen deze context.

2. Evaluatie van de huishoudelijke energiescans

Een grondige doorlichting van de huishoudelijke energiescan door het Vlaams Energieagentschap (VEA) leidde tot een uitvoerig evaluatierapport met aanbevelingen in lijn met onder punt 1 vermelde beleidsdoelstellingen. Dit rapport, dat als bijlage 1 bij deze nota is gevoegd, bevat volgende hoofdstukken: 1) Aanleiding voor de evaluatie, 2) Wettelijke basis en financiering, 3) Beschrijving van de energiescan, 4) Historiek 2007-2017, 5) De link tussen energiescans en de uitvoering van energiebesparende werken (opzetten van een 0-meting) en 6) Evaluatie en aanbevelingen.

Voor meer informatie over de eerste drie hoofdstukken, voornamelijk beschrijvend van aard, wordt verwezen naar de evaluatienota. In wat volgt worden de voornaamste punten uit de hoofdstukken 3-6 hernomen.

2.1. Historiek

De energiescan werd in 2007 in het leven geroepen als een algemeen sensibiliserend beleidsinstrument waarop alle Vlaamse burgers beroep konden doen. Met de energiescan wordt de burger geïnformeerd over de in eerste instantie gedragsmatige stappen die men kan zetten in de woning: zuinig gebruik van toestellen, optimaal instellen van kamerthermostaat en thermostatische kranen, deuren naar onverwarmde zones

dichthouden, enzovoort. Ook het potentieel aan structurele maatregelen die het energieverbruik kunnen verlagen (isolatie, zuinige ketel, ...) wordt in kaart gebracht. De focus lag evenwel voornamelijk op het gedrag en het rationeel gebruik van toestellen en verlichting.

Aanvankelijk kregen de distributienetbeheerders de openbaredienstverplichting opgelegd om een contingent energiescans uit te voeren, door de jaren afnemend van 2 tot 0,5%. Tussen 2007 en 2009 werden enkel de zogenaamde basisscans uitgevoerd. Op basis van een eenvoudige doorlichting van de energiesituatie van een woning kreeg de bewoner energiebesparende tips en werden er tot 4 energiebesparende maatregelen uitgevoerd waar mogelijk en zinvol (ter waarde van gemiddeld 20 euro). Vanaf 2010 kunnen er ook opvolgscans worden uitgevoerd:

- Opvolgscan type 1:
  - o Indien er geen investeringsplannen zijn
  - o Inhoud: evaluatie van de basisscan, toelichten van de premiereregeling, uitvoeren van de leveranciersvergelijking (V-test), extra pakket kleine maatregelen
- Opvolgscan type 2:
  - o Indien er wel een investeringsbereidheid is
  - o type 2a dakisolatie, type 2b hoogrendementsbeglazing vanaf 2014 uitgebreid met type 2c condensatieketel
  - o Inhoud: een begeleiding van de bewoner bij de uitvoering van één van de maatregelen (kosteninschatting, het opvragen van offertes, het evalueren van de offertes met de klant, begeleiding bij de uitvoering en aanvragen van premies).

Bovenop de vermelde contingenten kunnen vanaf 2012 onbeperkt energiescans worden uitgevoerd op vraag van een afgebakende doelgroep van kwetsbare afnemers:

- beschermde afnemers;
- personen die behoren tot de doelgroep van meest behoeftigen van het FRGE;
- personen die recht hebben op de minimumlevering aardgas;
- personen voor wie een verzoek tot afsluiting werd ingediend bij de LAC;
- personen die een woning huren bij een lokaal bestuur, OCMW, SVK of SHM;

Sinds 2014 is de energiescan een instrument dat exclusief is voorbehouden voor personen met een verhoogd energiearmoederisico. Met het oog op een groter bereik en een betere koppeling met doelgroepgerichte instrumenten op het vlak van rationeel energiegebruik werd de doelgroep voor de scans in 2014 gelijkgesteld aan die voor sociale dakisolatieprojecten en uitgebreid met de extra categorieën:

- Personen met een actieve budgetmeter voor elektriciteit of aardgas;
- Personen die een woning of appartement op de bovenste verdieping huren op de private huurmarkt met een geregistreerde huurprijs van max. 450 EUR (of 500 EUR in centrumsteden en Vlabinvestgebied). Deze bedragen zijn inmiddels geïndexeerd.

In 2014 werd de energiescan inhoudelijk aangepast met het oog op maximale afstemming op de behoeften van de kwetsbare doelgroep. De basisscan werd versterkt en uitgebreid met:

- een toelichting over de premies (voorheen in opvolgscan type 1);
- de controle van de energiefactuur en uitvoering van de leveranciersvergelijking V-test (voorheen gedeeltelijk in opvolgscan type 1);
- een flexibelere samenstelling van het pakket kleine maatregelen ter waarde van 20 euro (meest relevante keuze uit spaarlampen, een spaardouchekop, radiatorfolie, buisisolatie, tochtstrips, een timer voor een waterboiler, een stroomverdeeldoos met schakelaar kunnen worden geplaatst en radiatoren kunnen ontlucht worden).

De opvolgscan type 1 werd een begeleidingstraject op maat van kwetsbare groepen en bestaat sindsdien uit 6 modules waarvan er minstens 4 op voorhand tijdens het eerste bezoek als relevant en zinvol voor de klant moeten worden ingeschat:

- module 1: effectief begeleiden bij het regelen van de overstap van energieleverancier
- module 2: uitvoeren van bijkomende tijdsintensieve energiebesparende maatregelen
- module 3: toelichten van de sociale rechten en energiepremies
- module 4: evaluatie en herhaling van de basisscan
- module 5: onderzoek na vaststelling van abnormaal verbruik
- module 6: controle van de energiefactuur

De opvolgscan type 2 werd uitgebreid met een begeleidingstraject dat inzet op een investering in een efficiënte verwarmingsinstallatie (type 2c).

Op 10 juli 2015 besliste de Vlaamse Regering om de energiescan op twee punten te wijzigen:

- Uitsluiting van sociale huurders voor de opvolgscan type 2. Bij sociale huisvestingsmaatschappijen is de investeringsbeslissing in de praktijk niet afhankelijk van een energiescan type 2, aangezien de huisvestingsmaatschappij de uitvoering van werken coördineert
- Via de wijziging van artikel 6.4.1/12 van het Energiebesluit van 19 november 2010 worden de energiescans (en de sociale dakisolatieprojecten) toegevoegd aan de lijst van actieverplichtingen waarvan de kosten onder de gestelde voorwaarden worden beschouwd als financiële openbaardienstverplichtingen voor de distributienetbeheerder. Hierdoor kunnen de kosten die niet gedragen worden door eventuele vergoedingen van de Vlaamse overheid, in de distributienettarieven voor elektriciteit worden opgenomen.

Als uitgangspunten voor verdere aanpassingen werden bepaald:

- De ambitie is om manieren te zoeken om te evolueren naar meer doorstroming naar REG-maatregelen als structurele aanpak van energiearmoede.
- De opvolgscan type 1 blijft behouden mits de meerwaarde ervan wordt aangetoond.
- Garantie op de totale tewerkstelling van 255 VTE in de sociale economie (luik energie).

Op 15 juli 2016 keurde de Vlaamse Regering een kleine wijziging goed van de doelgroep die in aanmerking komt voor de energiescan. Voor de categorie natuurlijke personen die op basis van hun geregistreerde huurovereenkomst met een looptijd van minstens één jaar een huurprijs van maximaal 450 euro per maand betalen voor de betreffende woning of wooneenheid, wordt het huurbedrag éénmalig met als referentie 2013 en voorts jaarlijks geïndexeerd volgens de evolutie van de gezondheidsindex.

Op 19 mei 2017 werd met het besluit van de Vlaamse Regering tot wijziging van het Energiebesluit van 19 november 2010, wat betreft de energiehuizen de doelgroep van personen die behoren tot de "doelgroep van meest behoeftigen van het FRGE" gewijzigd. De prioritaire doelgroep van de energieleningen wordt hierdoor voortaan als volgt bepaald:

a) beschermde afnemers;

b) de natuurlijke personen die aan de voorwaarden voldoen om een verwarmingstoelage te ontvangen, die wordt toegekend door de openbare centra voor maatschappelijk welzijn vermeld in titel 10, hoofdstuk 3 van de programmawet van 22 december 2008;

c) personen waarvan het aan de personenbelasting onderworpen inkomen van het derde jaar dat aan de aanvraagdatum voorafgaat, in voorkomend geval verhoogd met het inkomen van de persoon met wie hij wettelijk of feitelijk samenwoont, niet meer bedraagt dan 25.000 euro (te indexeren). Op deze wijze wordt deze bijkomende doelgroep gealigneerd met de in het kader van de VAP gehanteerde inkomensgrenzen (voor 2017 geïndexeerd bedrag = 30.060

euro), maar wordt het personele toepassingsgebied ervan niet beperkt tot de in de VAP vermelde categorie van bejaarden.

Met hetzelfde wijzigingsbesluit werd in artikel 6.4.1/8 van het Energiebesluit voor de energiescans de “doelgroep van de meest behoeftigen van het Fonds ter reductie van de globale energiekost behoort, zoals bepaald in het koninklijk besluit van 2 juni 2006 houdende de definitie van de doelgroep van de meest behoeftigen van het Fonds ter reductie van de globale energiekost” vervangen door de vermelde “prioritaire doelgroep van de energieleningen”. Ook voor de sociale isolatieprojecten voor de private huurmarkt (dakisolatie, hoogrendementsglas en spouwmuurisolatie), zoals bepaald in artikel 6.4.1/9 van het Energiebesluit, werd deze aanpassing doorgevoerd.

Het volgend overzicht geeft een beeld op de scans die sinds 2007 werden uitgevoerd, met, voor zover van toepassing vanaf de datum van invoering, de opsplitsing in zogenaamde basisscans en de verschillende types opvolgscan.

type scan	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	TOTAAL
totaal aantal energiescans	2.157	22.524	25.930	28.899	37.216	23.193	23.735	25.899	21.557	22.639	233.749
waarvan basisscans	2.157	22.524	25.930	28.023	35.182	21.843	22.816	23.408	18.804	18.157	218.844
waarvan opvolgscans	nvt	nvt	nvt	876	2.034	1.350	919	2.491	2.753	4.482	14.905
waarvan type 1	nvt	nvt	nvt	149	898	541	513	1.969	2.142	3.867	10.079
waarvan type 2a dak	nvt	nvt	nvt	681	881	745	387	329	489	500	4.012
waarvan type 2b glas	nvt	nvt	nvt	46	255	64	18	167	79	65	694
waarvan type 2c ketel	nvt	nvt	nvt				1	26	43	50	120
kostprijs	€ 431.400	€ 4.504.800	€ 5.186.000	€ 5.779.800	€ 7.443.200	€ 4.638.600	€ 4.747.000	€ 5.179.800	€ 4.311.400	€ 4.527.800	€ 46.749.800

De laatste jaren stabiliseert het totale aantal uitgevoerde scans tussen 22.000 en 26.000. Voor de verschillende types opvolgscans noteren we een gestage groei, waarbij moet worden opgemerkt dat het aantal opvolgscans type 2 nog een groeipotentieel heeft.

2.2. Link scans en uitvoering energiebesparende werken – opzetten van een nulmeting

Het verhogen de doorstroom vanuit de energiescan naar energiebesparende investeringen is een centrale doelstelling in de optimalisatie van het instrument. Er werd in samenwerking met het VEA, de netbeheerders en de uitvoerders van de energiescans (STEBO en Komosie) op basis van de beschikbare data een nulmeting uitgewerkt die als basis kan dienen om de evolutie van de impact van de energiescan te meten. Afhankelijk van het jaar van uitvoering van de energiescan varieerde de match met de uitvoering van een energiebesparende investering (dakisolatie, hoogrendementsglas, muurisolatie, condensatieketel) waarvoor bij de netbeheerder een premie werd aangevraagd tussen 20% en 3,5%.

In 2010 waren er relatief veel eigenaars die een scan genoten (82,5%), die toen nog algemeen was: in dat jaar was er voor bijna 20% van de scans een match met de uitvoering van energiebesparende werken. In die periode bestond er uitgebreide, cumuleerbare ondersteuning (premies, belastingvermindering 40%, Vlaamse dakisolatiepremie, renovatiepremie,...).

In 2013 telden we 92,6% huurders in de gescande woningen en werden enkel nog scans uitgevoerd bij de meest kwetsbare gezinnen: voor 3,5% van de uitgevoerde scans was er een match tussen scans en energiebesparende werken. De combinatie van woningtype en eigendomsstatuut heeft een grote impact: vooral eigenaars van ééngezinwoningen investeren in energiebesparing.

Om te beoordelen vanaf welke ratio uitgevoerde scans – uitvoering van energiebesparende werken er sprake kan zijn van succesvolle toeleiding, kan het verhelderend zijn de algemene premiecijfers te analyseren. Onderstaande tabel bevat voor alle Vlaamse huishoudelijke afnamepunten de aantallen uitgekeerde premies voor isolatiemaatregelen en de plaatsing van een condensatieketel met telkens de vermelding van het percentage van de huishoudens dat op jaarbasis deze werken uitvoert.

Huishoudelijke premiedossiers netbeheerders	2010	%	2011	%	2012	%	2013	%	2014	%	2015	%
Dakisolatie	58.662	2,17%	69.958	2,59%	71.644	2,65%	53.298	1,97%	41.117	1,52%	54.144	2,01%
HR glas						0,00%		0,00%	29.380	1,09%	29.409	1,09%
HR glas ter vervanging van enkel glas	56.058	2,08%	58.709	2,17%	55.047	2,04%	48.639	1,80%		0,00%		0,00%
Vervanging dubbel glas of in nieuwbouw	8.198	0,30%	9.444	0,35%	6.672	0,25%	732	0,03%		0,00%		0,00%
Condensatieketel ter vervanging	47.677	1,77%	54.440	2,02%	38.339	1,42%	1.388	0,05%	865	0,03%	959	0,04%
Muurisolatie	9.160	0,34%	13.240	0,49%	14.492	0,54%	21.215	0,79%	18.779	0,70%	21.188	0,78%
Vloer-/kelderisolatie bestaande woning	1.219	0,05%	1.403	0,05%	4.368	0,16%	7.584	0,28%	6.161	0,23%	7.542	0,28%
Totaal isolatiemaatregelen + condensatieketel	180.974	6,70%	207.194	7,67%	190.562	7,06%	132.856	4,92%	96.302	3,57%	113.242	4,19%

Voor de individuele maatregelen zien we dat in het piekjaar 2012 het aantal premies uitgekeerd voor dakisolatie slechts goed is voor 2,65 % van de huishoudens. Voor alle maatregelen samen komen we in het topjaar 2011 op 7,6%, naar een stabilisatie rond 4 %.

Gegeven de exclusieve focus van de energiescan op de kwetsbare groepen en de vaststelling dat in huurgebouwen minder wordt geïnvesteerd in energiebesparing, lijkt het op basis van het voorgaande zinvol om als nulmeting voor de match tussen scans en de daarop volgende uitvoering van energiebesparende werken, het doorstroompercentage van 3,5% als basis te nemen.

2.3. Evaluatie en aanbevelingen

Op basis van de in de evaluatienota uitgewerkte analyse, de bevraging van de stakeholders en het SERV-advies worden een aantal aanbevelingen voor aanpassing en de optimalisatie van de energiescan voorgelegd. Deze worden hieronder beschreven en opgenomen als acties. Enkele van deze acties vergen ook een wijziging van het Energiebesluit of VEA-uitvoeringsbesluit.

2.3.1 Het actiever en intenser begeleiden van kwetsbare gezinnen bij een leveranciers- of contractwissel

Uit de marktmonitor 2016¹ van de VREG bleek dat tot 30% van de elektriciteitsverbruikers en 25% van de aardgasverbruikers geen bewuste keuze maakt voor een leverancier. Gezinnen kunnen gemiddeld 92 euro besparen voor elektriciteit en 186 euro voor aardgas of in totaal 278 euro (VREG-cijfers april 2017). Bij gezinnen die nog nooit van leverancier wisselden kan het voordeel nog hoger oplopen. Bovendien kan er uiteraard ook voordeel te halen zijn uit het wisselen van een type contract bij eenzelfde leverancier.

Bovendien bleek uit dit rapport ook dat voornamelijk kwetsbare gezinnen te weinig overgaan tot een leveranciers- of contractwissel, onder meer omwille van (een gevoel van) onwetendheid.

¹ Bron: VREG, Marktmonitor 2016, beschikbaar op: <http://www.vreg.be/sites/default/files/document/rapp-2016-15.pdf>.

Tot de standaard dienstverlening van een energiescan (basisscan) behoort de controle van de energiefactuur en de uitvoering van de online leveranciersvergelijking van de VREG (V-test). Dit geeft de klant meteen een zicht op de mogelijke financiële besparing

Het effectief begeleiden van de gezinnen bij leveranciers- of contractwissel is soms niet haalbaar binnen het tijdsbestek van een eerste huisbezoek. Wel wordt eventuele interesse geregistreerd. De effectieve begeleiding bij de overstap is opgenomen in de opvolgscan type 1 als 1 van de 6 modules (waarvan er minstens 4 moeten worden uitgevoerd). De gemiddelde besparing op de verbruiksfactuur die samenhangt met een switch vormt een structurele aanpak in de strijd tegen energiearmoede. De uitgespaarde middelen verlichten de gezinsuitgaven en kunnen eventueel worden ingezet voor energiebesparende investeringen.

Actie 1: het regelen van de leveranciers- of contractwissel wordt geïntegreerd in de basisscan. Gezinnen die op basis van de tijdens de scan uitgevoerde V-test meteen willen overstappen, kunnen hierbij worden begeleid tijdens het eerste huisbezoek. Dit moet worden aangepast in het VEA-uitvoeringsbesluit.

Eén van de belangrijkste belemmeringen tijdens de uitvoering een energiescan is het ontbreken van verbruiksgegevens, bijvoorbeeld doordat de meest actuele jaarafrekening niet beschikbaar is. Verbruiksgegevens kunnen bij de netbeheerder worden opgevraagd door derden, maar enkel mits schriftelijk akkoord van de bewoner.

Actie 2: met de distributienetbeheerders een afsprakenkader vastleggen dat toelaat dat energiescanbedrijven mits voorafgaandelijk akkoord van de klant verbruiksgegevens ter beschikking krijgen.

Actie 3: lukt een leveranciers- of contractwissel niet tijdens het eerste bezoek, omdat het gezin hierover wil nadenken of omdat de tijd ontbreekt, wordt beroepgedaan op verdere begeleiding:

- ofwel via de bestaande opvolgscan type 1 in de woning van het huishouden. Dit enkel indien er nog ten minste drie andere modulen als relevant worden geïdentificeerd;
- ofwel via een nieuw type begeleiding met een unieke focus op een leveranciers- of contractwissel, waarvoor een aparte financiering in verhouding tot de beperktere omvang en tijdsinvestering van de dienstverlening wordt voorzien;
- ofwel via de energiehuizen die deze dienstverlening als onderdeel van hun takenpakket als energieloket zullen aanbieden ten laatste vanaf 1 januari 2019.

De invoering van het vermelde nieuwe type begeleiding vergt een aanpassing in zowel het Energiebesluit (waarin de vergoeding voor een scan is vastgelegd) als in het VEA-uitvoeringsbesluit, dat de types opvolgscan in detail beschrijft.

2.3.2 Maatregelen die de doorstroom naar de uitvoering van meer energiebesparende werken faciliteren

De voor de energiescans gehanteerde Sumatra registratietool heeft veel mogelijkheden op het vlak van het lokaal in kaart brengen van het potentieel voor verschillende energiebesparende werken. Samen met de netbeheerders en de uitvoerders van de energiescan kunnen concrete collectieve acties worden uitgewerkt met een interessant aanbod van trajectbegeleiding voor energiebesparende werken. Hiervoor kan in het najaar van 2017 een plan van aanpak worden ontwikkeld. Ook hier zal er ten laatste vanaf 2019 worden samengewerkt met de energiehuizen.

Actie 4: de beschikbare gegevens over de 230.000 uitgevoerde scans gericht herbenutten

Uit de achterliggende cijfers valt op dat er regionale verschillen zijn. Vooral Vlaams-Brabant en, in mindere mate Oost-Vlaanderen, scoren minder goed. Aan de basis van het succes liggen meestal krachtige lokale partnerschappen die er in slagen een intensieve begeleiding aan te bieden.

Actie 5: de succesformule van goed werkende partnerschappen in kaart brengen en verspreiden via bestaande kanalen en via de unieke loketfunctie van de energiehuizen die deze zullen vervullen ten laatste vanaf 1 januari 2019.

Hoewel de opvolgscan type 2 in aantal beperkt is, leidt hij toch tot de uitvoering van investeringen (dak: 88%, glas: 84%, ketel 67%). De opvolgscans type 2 vormen ook een belangrijk doorstroomkanaal naar de sociale isolatieprojecten op de private huurmarkt, waarbij een aantrekkelijke premie wordt gecombineerd met begeleiding bij de voorbereiding en de uitvoering van de werken.

Sinds 2014 komen onder meer personen die een woning of appartement op de bovenste verdieping huren op de private huurmarkt met een geregistreerde huurprijs van max. 450 EUR (of 500 EUR in centrumsteden en Vlabinvestgebied) in aanmerking voor een energiescan en voor de sociale isolatieprojecten. In 2016 besliste de Vlaamse Regering deze bedragen éénmalig te indexeren en voorts jaarlijks op basis van de evolutie van de gezondheidsindex waardoor ze thans respectievelijk 462,74 en 512,74 euro per maand bedragen. Uit het jaarrapport van de Huurdersbond blijkt dat een huurder vorig jaar gemiddeld 590,22 euro per maand voor zijn huis of appartement betaalde. Een jaar eerder was dat nog 574,45 euro. Analyses van het Steunpunt Wonen bevestigen deze stijging: in 2013 bedroeg de gemiddelde huurprijs voor een eengezinswoning 597 euro en voor een appartement 560 euro.

Hieruit blijkt dat het hanteren van het thans geldende geïndexeerde grensbedrag (gebaseerd op de mediaan huurprijs van 2005) een categorie afbakent die een beperkt aantal woningen bevat, waaronder wellicht heel wat studio's en kamers. Aangezien net deze categorie toelaat om het benutten van de maatregel open te trekken naar de eigenaar-verhuurders als eindverantwoordelijke van de beslissing tot renovatie, is deze categorie onder de huidige voorwaarden zonder voorwerp. Vandaar dat het aangewezen is het grensbedrag op te trekken. Daarbij dient rekening gehouden te worden met de hogere gemiddelde bedragen die worden opgetekend voor huurcontracten met recentere aanvangsjaren.

Tabel 31 Gemiddelde huurprijs type woning bij private huurders volgens aanvangsjaar, GWO 2013

	<2005	2005-2011	>2011	Totaal
Eengezinswoning	479	633	672	597
Appartement	472	564	603	560
Studio	362	363	436	398
Kamer	275	363	426	412
Serviceflat	682	635	641	648
Andere	250		300	268

Bron: GWO 2013, eigen verwerking

Actie 6: de grensbedragen voor de vermelde categorie worden opgetrokken zodat voor meer private huurwoningen sociale isolatieprojecten kunnen worden opgezet. Hierbij wordt

voorgesteld om de geregistreerde huurprijs te verhogen naar 500 euro per maand, in centrumsteden 550 euro per maand.

Naar aanleiding van het besluit van de Vlaamse Regering van 19 mei 2017 tot wijziging van het Energiebesluit van 19 november 2010, wat betreft de energiehuizen en de energieleningen is beslist de taken van de energiehuizen te heroriënteren en te uniformiseren. Daarbij zal worden gestreefd naar een maximale synergie met bijv. de in veel gemeenten al actieve woonloketten, en een meer doorgedreven afstemming met de takenpakketten van de energiesoepers (energiescan type 2), de energieconsulenten voor gezinnen, en, rekening houdende met de uitkomst van het kerntakendebat, een aantal van de huidige taken van de netbeheerders. Er worden 3 soorten takenpakketten onderscheiden: een verplicht basispakket, een aanvullend pakket en een vernieuwend pakket. Zowel het aanbieden van ondersteuning bij de V-test en indien relevant wijziging van energieleverancier of energiecontract alsook het ontzorgen en begeleiden bij de uitvoering van energiebesparende werken zouden deel uitmaken van het basispakket. Bijgevolg zal de huidige dienstverlening van de opvolgscans type 2 deel gaan uitmaken van de basisdienstverlening van de energiehuizen.

Gegeven het relatief kleine aandeel van de opvolgscan type 2 in het totale aantal scans, zal de impact op de tewerkstelling van de uitvoerders van de energiescans beperkt blijven. De basisscan daarentegen wordt op basis van een structurele afstemming versterkt met een gerichte doorverwijzing naar de lokale instrumenten, maatregelen en projecten waarvan de coördinatie zich zal situeren in het energiehuis dat de functie van uniek loket krijgt.

Actie 7: de huidige opvolgscan type 2 wordt afgeschaft met ingang van 1 januari 2019 en de dienstverlening wordt geïntegreerd in het dienstenaanbod van de energiehuizen. Vanuit de basisscan zal worden doorverwezen naar de energiehuizen (inclusief wijzigingen aan het VEA-uitvoeringsbesluit).

Om een optimale coördinatie te verkrijgen zal dan ook de basis -en opvolgscan type 1 vanaf 1 januari 2019 worden geïntegreerd in het takenpakket van de energiehuizen, met dien verstande dat de huidige tewerkstelling in de sector van de sociale economie wordt gerespecteerd. In de werkingsgebieden waar deze vandaag actief zijn zal er met hen blijvend worden samengewerkt.

2.3.3 Aanpassingen aan de vergoeding voor de energiescan

Sinds 2007 is voor de uitvoering van de verschillende types van de energiescan voor de netbeheerders een vergoeding uitbetaald van 200 euro. Dit bedrag is op tien jaar tijd nooit geïndexeerd. Het inhoudelijk programma van de scan is echter verzwakt en met de focus op de kwetsbare doelgroepen weegt het begeleidingsaspect sterk door. Van de 200 euro gaat gemiddeld 20 euro naar het pakket kleine energiebesparende maatregelen. De kostprijs van de toegepaste materialen steeg mee met de levensduur. Ook inhoudelijk is het pakket energiebesparende maatregelen aan een update toe. Voornamelijk de wenselijke opname van extra zuinige LED-lampen in het pakket weegt door op de kosten.

Actie 8: vanaf 2018 wordt de financiering voor de energiescans te herzien

Tevens wordt voorgesteld om deze bedragen vanaf kalenderjaar 2019 jaarlijks op 1 januari aan te passen op basis van de evolutie van de gezondheidsindex.

Ten slotte wordt, aangezien de toeleiding naar de afnemers die een woning, of woongebouw van een sociale huisvestingsmaatschappij of sociaal verhuurkantoor bewonen (art. 6.4.1/8, lid 1, 5°) op een aanzienlijk eenvoudigere manier gebeurt enerzijds en niet alle maatregelen in de scan relevant zijn anderzijds, de vergoeding voor deze scans beperkt. Bovendien moet hier maximaal ingezet worden op het clusteren van bezoeken.

Dit leidt tot de volgende vergoedingen

- voor een basisscan: maximaal een vergoeding van 240 euro
- voor een opvolgscan type 1: maximaal een vergoeding van 200 euro
- voor een opvolgscan type 2: maximaal een vergoeding van 240 euro (tot 1 januari 2019)
- voor het nieuwe begeleidingstype “begeleiding bij leveranciers- of contractswissel”: een vergoeding van 60 euro.
- voor een basisscan of opvolgscan type 1 bij een afnemer die een woning, of woongebouw van een sociale huisvestingsmaatschappij of sociaal verhuurkantoor bewoont: maximaal een vergoeding van 180 euro..

De aanpassing van de bedragen vereist een aanpassing van artikel 6.4.1/12 van het Energiebesluit van 19 november 2010. De invoering van het nieuwe begeleidingstype “begeleiding bij leveranciers- of contractswissel” vergt een aanpassing aan het VEA-uitvoeringsbesluit. Van de gelegenheid kan worden gebruik gemaakt om led-lampen toe te voegen aan het pakket van kleine energiebesparende maatregel.

Voor de inkanteling van de begeleiding en ontzorging van de opvolgscan type 2 in het basistakenpakket van de energiehuizen wordt een alternatieve invulling en financiering bepaald, rekening houdend met de beoogde garantie op tewerkstelling van 255 koppen in de sector van de energiesnoeibedrijven. Gegeven het op vandaag beperkte aandeel uitgevoerde opvolgscans type 2 is de impact op de tewerkstelling beperkt

2.3.5 Overige aanbevelingen

In het kader van de evaluatie werden nog de volgende mogelijke bijkomende taken voor uitvoerders van energiescans opgeworpen:

- Energiescanbedrijven die een service aanbieden om de zolder op te ruimen en materiaal tijdelijk te stockeren, ter voorbereiding van energetische renovaties;
- Energiesnoeiers zetten een isolatiecoach in om mensen met weinig financiële middelen te begeleiden bij het doe-het-zelf isoleren van zijn/haar zolder tegen een voordelig tarief.

Deze voorstellen zullen in het licht van de uitbreiding van de dienstverlening van de energiehuizen verder worden onderzocht.

- In het kader van de burenpremie genieten de deelnemers van een uitgebreide begeleiding en ontzorging.

Actie 9: in samenwerking met de netbeheerders worden initiatieven ontwikkeld die de burenpremie toegankelijk maken voor mensen uit de doelgroep van de energiescans. Dit kan onder meer door het matchen van informatie die werd geregistreerd naar aanleiding van een energiescan en het proactief kenbaar maken van lokale lopende projecten tijdens de huisbezoeken. Ook deze initiatieven zullen in het takenpakket van de energiehuizen worden opgenomen met als doel sensibilisering en coördinatie.

De actuele definitie voor de energiescan beschrijft alle deeltrajecten die na de basisscan komen als “een voortgangscontrolebezoek waarbij deze en andere energiebesparende maatregelen kunnen worden uitgevoerd”. In het licht van de eerder vermelde aanbeveling waarbij een bijkomend begeleidingstype met een unieke focus op het begeleiden van een leveranciers- of contractwissel, is het aangewezen deze beschrijving aan te passen.

Actie 10: de definitie voor de energiescan wordt aangepast zodat ze meer aansluit bij de voorliggende aanpassingen.

3. Artikelsgewijze bespreking van het ontwerp van wijzigingsbesluit

Artikel 1 past de definitie van de energiescan aan zodat ze na de invoering van een bijkomend type begeleiding met een unieke focus op leveranciers- of contractwissel voor elektriciteit of aardgas (zie artikel 4) op een correcte manier de inhoud van de verschillende types energiescan beschrijft.

Artikel 2 betreft verschillende aanpassingen aan artikel 6.4.1/8 van het Energiebesluit van 19 november 2010

De eerste zin van dit artikel verwijst nog naar de quota die de elektriciteitsdistributienetbeheerders kregen opgelegd voor de uitvoering van de energiescans in de periode 2012 en 2013. Aangezien de energiescan vanaf 2014 exclusief voor en op vraag van de in het tweede lid vermelde prioritaire kwetsbare doelgroepen wordt uitgevoerd, kan deze bepaling worden opgeheven aangezien de quota niet meer van kracht zijn. In lijn hiermee wordt de verwoording in het begin van het tweede lid in dezelfde zin aangepast door de verwijzing naar de jaartallen 2012 en 2013 te schrappen.

Een derde aanpassing betreft het verhogen van het grensbedrag van de huurprijs waarmee een categorie van kwetsbare huurders wordt afgebakend. Uit de cijfers van onder meer het Steunpunt Wonen blijkt dat het hanteren van het thans geldende geïndexeerde grensbedrag (gebaseerd op de mediaan huurprijs van 2005) een categorie afbakent die een heel erg beperkt aantal woningen bevat, waardoor ze in de feiten zonder voorwerp is. Daarom wordt dit bedrag beperkt opgetrokken zodat meer woningen van kwetsbare gezinnen in het bereik vallen.

Verder wordt expliciet bepaald dat naast gemeentepersoneel, personeel van elektriciteitsdistributienetbeheerder, of derden ook de energiehuizen energiescans kunnen uitvoeren. Bovendien zal de begeleiding voor de uitvoering van de energiebesparende werken (opvolgscan type 2) vanaf 1 januari 2019 in het takenpakket van de energiehuizen worden opgenomen.

Hierbij moet worden opgemerkt dat, om een optimale coördinatie te verkrijgen, de basis -en opvolgscan type 1 vanaf 1 januari 2019 zullen worden geïntegreerd in het takenpakket van de energiehuizen, met dien verstande dat de huidige tewerkstelling in de sector van de sociale economie wordt gerespecteerd. In de werkingsgebieden waar deze vandaag actief zijn zal er met hen blijvend worden samengewerkt.

Tot slot wordt vastgelegd dat enkel indien de voorwaarden vervuld zijn en er voldoende redenen voor bestaan, er na een eerste energiescan nog een tweede energiescan gericht op begeleiding op maat voor kwetsbare groepen kan volgen.

Artikel 3 regelt voor de sociale isolatieprojecten in de private huursector (artikel 6.4.1/9) dezelfde verhoging van het maximale grensbedrag van de huurprijs dat geldt voor de afbakening van de in aanmerking komende doelgroep.

Artikel 4

Voert het een bijkomend type energiescan in de vorm van een begeleiding die enkel focust op de leveranciers- of contractwissel en bepaalt de vergoeding hiervoor op 60 euro. De vergoeding voor de basisscan en voor de begeleidingstrajecten bij energiebesparende investeringen worden voor het eerst sinds 2007 aangepast waardoor ze vanaf 2018 aan 240 euro zullen worden vergoed in de plaats van 200 euro. De bestaande tussenkomst van 200 euro voor een op het eerste bezoek (basisscan) volgende begeleiding op maat van kwetsbare doelgroepen (opvolgscan type 1) blijft ongewijzigd. Evenwel, wanneer de basisscan of opvolgscan type 1 plaatsheeft bij een afnemer die een woning, of een woongebouw van een sociale huisvestingsmaatschappij of sociaal verhuurkantoor bewoont, wordt de vergoeding beperkt tot 180 euro. Tevens wordt voorgesteld om deze bedragen vanaf kalenderjaar 2019 jaarlijks op 1 januari aan te passen op basis van de evolutie van de gezondheidsindex.

Artikel 5 bepaalt dat de wijzigingen in werking treden op 1 januari 2018.

Artikel 6 betreft de uitvoeringsbepaling.

4. Weerslag van het voorstel op de begroting van de Vlaamse Gemeenschap

In de energiebegroting is reeds enkele jaren een beperkt budget voorzien teneinde de druk op de elektriciteitsdistributienettarieven als gevolg van de opgelegde REG-openbaredienstverplichtingen gedeeltelijk te verlagen. Compensaties zijn mogelijk voor wat betreft de opgelegde energiescans, de sociale energie efficiëntie projecten voor de private huursector en voor de gewone huishoudelijke energiepremies.

Het totnogtoe voorziene budget (samen 1,59 miljoen euro) op de begroting liet toe om ongeveer 1 kwartaal van de kosten voor energiescans en voor sociale dakisolatieprojecten te dekken. De rest van de kosten wordt gefinancierd door opname in het distributienettarief voor elektriciteit. In het kader van de monitoring van de begroting 2017 is gebleken dat er nog extra budget kon worden vrijgemaakt van 3,5 miljoen euro. In het ontwerp van begroting 2018 wordt een bedrag van 9,05 miljoen euro voorzien om de volledige jaarkosten voor de uitvoering van de scans en de sociale energie-efficiëntieprojecten in de private huursector te dekken waardoor de nettarieven op dit vlak volledig ontlast kunnen worden.

Het advies van Inspectie van Financiën werd bekomen op 28 juni 2017. Het advies is ongunstig. Als reden wordt vermeld dat het voornemen om de energiescans en de sociale isolatieprojecten te schrappen als financiële openbaredienstverplichtingen voor de elektriciteitsdistributienetbeheerders als gevolg heeft dat de kosten volledig ten laste zullen vallen van de Vlaamse algemene uitgavenbegroting.

Aangezien dit is aangepast, zijn de opmerkingen van Inspectie van Financiën niet meer van toepassing.

Het begrotingsakkoord werd verleend op 26 september 2017.

5. Weerslag van het voorstel op de lokale besturen

1. personeel: het voorstel van beslissing heeft geen weerslag op het personeel van de lokale besturen.
2. werkingsuitgaven: het voorstel van beslissing heeft geen weerslag op de werkingsuitgaven van de lokale besturen.
3. investeringen en schuld: het voorstel van beslissing heeft geen weerslag op de investeringen of de schuld van de lokale besturen.
4. ontvangsten: het voorstel van beslissing heeft geen weerslag op de ontvangsten van de lokale besturen.
5. conclusie: het voorstel van beslissing heeft geen negatieve weerslag op de werking van de lokale besturen.

6. Weerslag van het voorstel op het personeelsbestand en de personeelsbudgetten

Het wijzigingsbesluit heeft geen bijkomende impact op de lopende processen en activiteiten van de Vlaamse overheid.

Het akkoord van de minister, bevoegd voor de bestuurszaken, is derhalve niet vereist.

7. Kwaliteit van de regelgeving

Het wetgevingstechnisch en taalkundig advies (nr. 2017/315) werd verleend op 28 september 2017. Op basis van het proportionaliteitsbeginsel (zie leidraad RIA) wordt een RIA niet nodig geacht. De gevolgen die uitgaan van de aanpassingen zijn in extenso in deze nota beschreven. De Vlaamse Regering heeft de beleidscontouren al vooraf goedgekeurd (regeerakkoord) of gevalideerd (beleidsnota's).

8. Voorstel van beslissing

De Vlaamse Regering beslist:

1° haar principiële goedkeuring te hechten aan het besluit van de Vlaamse Regering houdende wijziging van het Energiebesluit van 19 november 2010 wat betreft de energiescans, zoals opgenomen als bijlage 2.

2° de Vlaamse minister, bevoegd voor het energiebeleid, te gelasten over voornoemd ontwerp van besluit het advies in te winnen van de Raad van State, met verzoek het advies mee te delen binnen een termijn van dertig dagen, zoals bepaald in artikel 84, § 1, eerste lid, 2°, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State;

Bart TOMMELEIN
Viceminister-president van de Vlaamse Regering
Vlaams minister van Financiën, Begroting en Energie

Bijlagen:

1. De evaluatienota met betrekking tot de huishoudelijke energiescan
2. Het principiële goed te keuren ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering
3. Het advies van de Inspectie van Financiën d.d. 28 juni 2017
4. Het begrotingsakkoord d.d. 26 september 2017